

Schoolplan Koninklijke Visio Onderwijs **(Instellingsplan)**

2015 - 2019

'Onderwijzen is de kunst en de kunde anderen te laten leren.'
(Emeritus prof. dr. N. Lagerweij, UU).

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1 Missie en kernwaarden Koninklijke Visio	4
2 Onderwijskundig beleid; onze koers	5
2.1 Beleidsspeerpunten	7
2.2 Ambulante onderwijskundige begeleiding	9
2.3 Expertiseontwikkeling	10
2.4 Onderwijs en ICT	11
2.5 (Arbeids)participatie	13
3 Onderwijs binnen Visio	15
3.1 Het aanbod	15
3.2 De leerlingen	16
3.3 Kenmerken leerlingen	17
3.4 Toelatingscriteria	18
3.5 Externe ontwikkelingen	19
4 Kwaliteit; ons doel	20
5 Personeel; ons kapitaal	25
6 Financieel beleid	27
Gebruikte bronnen	29
Bijlage I	

Inleiding

Onderwijs in Nederland is voortdurend in beweging. Landelijk beleid verandert, er ontstaat nieuwe wetgeving, de maatschappelijke visie op toezicht en governance wijzigt en de omslag naar de participatiesamenleving zetten aan tot doelgerichtheid en planmatige koersgerichtheid.

Onderwijs bij Koninklijke Visio moet leiden tot maximale ontwikkeling: onze opdracht is het begeleiden en onderwijzen van leerlingen op weg naar maximaal leerrendement. Hierdoor zullen onze leerlingen meer kansrijk zijn als het gaat om toekomstige participatie op de arbeidsmarkt en bij het vormgeven van hun (zo zelfstandig mogelijk) leven.

De maatschappelijke druk op het leveren van resultaten en het duurzaam en kostenbewust ondernemen neemt steeds verder toe. Dit leidt tot het besef dat we met minder, meer mogelijk moeten maken. Visio Onderwijs is zich ervan bewust dat investeren in de kinderen van vandaag betekent dat we investeren in de burger van morgen!

Dit meerjarenbeleidsplan heeft betrekking op het domein Onderwijs binnen Visio en de periode 2015-2019. We besteden aandacht aan de missie en visie van Visio Onderwijs en plannen voor de komende jaren; wat willen we bereikt hebben over vijf tot 10 jaar, kijkend naar de wereld van nu, de ontwikkelingen en de kansen in de toekomst?

De leerling staat hierbij centraal en de samenwerking met leerlingen en ouders vinden wij vanzelfsprekend. Onze expertise en vakmanschap zullen wij voortdurend inzetten en verbeteren.

De strategische koers met de bouwstenen voor het beleid van de komende vier jaar, is op hoofdlijnen door de Raad van Bestuur en de onderwijsdirectie uitgezet. Voor de verdere invulling is een bijdrage gevraagd aan de adjunct-directies, HRM, medezeggenschapsraden, teams en aantal managers en verschillende beleidsadviseurs. Op deze manier is het Meerjarenbeleidsplan samengesteld met input vanuit verschillende kanten in de organisatie. De eindversie van het plan is in het domeinoverleg Onderwijs besproken, waarna het is vastgesteld door de Raad van Bestuur en ter instemming voorgelegd aan de GMR. De Raad van Bestuur biedt het Meerjarenbeleidsplan aan de Inspectie van het Onderwijs aan.

Het eerste hoofdstuk van dit Meerjarenbeleidsplan geeft inzicht in de missie en kernwaarden van Visio; Waar staan we voor? Wat vinden we belangrijk? In het tweede hoofdstuk gaan we in op het onderwijskundig beleid. We kijken vier jaar vooruit en beschrijven in globale termen ons vergezicht. Hier wordt aandacht besteed aan de speerpunten van beleid die we de komende jaren in onze jaarplannen gaan uitwerken.

Hoofdstuk 3 geeft een beeld van de bestaande situatie van Visio Onderwijs: de scholen, de leerlingen en de toelatingscriteria. Hier is ook aandacht voor externe ontwikkelingen die invloed hebben op onze dienstverlening.

In hoofdstuk 4 schenken we aandacht aan ons kwaliteitsbeleid en de systematiek van werken teneinde kwaliteit te bieden, te meten en te (blijven) garanderen.

Niet onbelangrijk is ook ons personeel; het kapitaal waarmee we werken. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de plannen en acties voor (verdere) professionalisering van onze medewerkers. In hoofdstuk 6 sluiten we af met het financieel beleid; de financiële situatie en de bekostiging van het onderwijs binnen Visio.

In dit Meerjarenbeleidsplan is een duidelijk richtinggevend kader geschetst aan de hand waarvan wij onze dienstverlening de komende jaren verder kunnen optimaliseren.

Hoofdstuk 1 Missie en kernwaarden Visio

Visio is partner voor slechtziende en blinde mensen op het gebied van onderwijs, zorg, revalidatie en arbeid. Onze cliënten, bewoners, leerlingen en hun omgeving kunnen rekenen op deskundige medewerkers die met bezieling ondersteunen bij het beantwoorden van hun vragen. Onze medewerkers vormen samen een expertiseorganisatie waarin vakmanschap, innovatie, ondernemerschap en samenwerking centraal staan.

Visio Onderwijs

Perspectief voor ieder kind

Onze opdracht is om leerlingen met visuele beperkingen (en bijkomende problematiek) en leerlingen met visuele en verstandelijke beperkingen (met bijkomende problematiek) alle benodigde ondersteuning, hulp en tools aan te reiken met het doel dat zij – als kind, jongere en (in hun toekomstige leven) als (jong) volwassene – passend bij hun mogelijkheden:

- zo zelfstandig mogelijk door het leven gaan;
- zo optimaal mogelijk invulling geven aan de levensgebieden onderwijs, wonen, vrije tijd, arbeid en dagbesteding;
- volwaardig participeren in een steeds veranderende maatschappij;
- als wereldburger de wereld tegemoet treden.

Toekomstvisie en ambitie

Onze visie is dat speciaal onderwijs voor blinden en slechtzienden – over vijf tot 10 jaar – er alleen is voor hen die ook met maximale ondersteuning geen regulier onderwijs kunnen volgen, maar wel onderwijs moeten volgen.

Ons uitgangspunt is: *Meedoen mogelijk maken.*

Visio staat bekend als expert in het doorgronden van leermogelijkheden van blinden en slechtzienden. Wij zijn expert op het gebied van de toepassing en beschikbaarheid van onderwijsmiddelen en methoden voor blinde en slechtziende leerlingen en onze onderwijsexpertise is maximaal beschikbaar voor het onderwijsveld.

Het domein Onderwijs bestaat formeel uit drie onderwijsinstellingen, waaronder zes scholen en de dienst ambulante onderwijskundige begeleiding. Ons onderwijsaanbod is regionaal georganiseerd.

Onze scholen maken deel uit van integrale behandelcentra (zo mogelijk in combinatie met Revalidatie & Advies en Woon- en Dagbesteding) met een goede spreiding over het land. We zijn trendsetter voor de nieuwste 'state of art' methoden en middelen voor onderwijs aan blinden en slechtzienden; innovatie vindt plaats vanuit onze integrale behandelcentra.

Onze ondersteuning is altijd gericht op meedoen mogelijk maken:

- Thuis nabij;
- Kind altijd als uitgangspunt;
- Ouders als samenwerkingspartner;
- Onderwijs gericht op maximale inclusie;
- Empowerment van de leerling;
- De maatschappij is onze referentie;
- Uitstroom voortgezet onderwijs op vervolgonderwijs, werk en dagbesteding gericht.

Onderwijs en ondersteuning zijn efficiënt en effectief ingericht. Leerling, ouders en de (reguliere) school zijn onze belangrijkste klanten. Onze dienstverlening stemmen we maximaal af op hun vragen en behoeften (inhoudelijk en logistiek) en digitale mogelijkheden benutten wij optimaal. De vertaling van de visie van Visio Onderwijs naar onderwijskundig beleid is opgenomen in hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 2 Onderwijskundig beleid; onze koers en ambitie

Onderwijs, expertise en vakmanschap. Deze thema's vormen de hoofdlijnen waarlangs we onze strategie binnen het domein Onderwijs uitzetten. In de afgelopen vier jaar heeft het onderwijskundig beleid binnen Visio in het teken gestaan van het 'leren leren': het vergroten van de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van onze leerlingen. Dit concept is gericht op drie hoofdthema's:

- leerlinginitiatief
- rijke leeromgeving
- leerkracht is coach

In de komende vier jaar gaan we dit verder uitwerken, in samenhang met de zogenaamde '*21st century skills*'; specifieke competenties die kinderen en jongeren nodig hebben om optimaal voorbereid te zijn op de samenleving in de 21e eeuw. Onze kennis- en netwerksamenleving vraagt om andere vaardigheden. Naast de kernvakken gaat het om samenwerken, creativiteit, ICT-geletterdheid, communiceren, probleemoplossend vermogen, kritisch denken, sociale en culturele vaardigheden.

'Meedoen mogelijk maken'

Meedoen mogelijk maken is het belangrijkste uitgangspunt bij het invullen van het onderwijsbeleid van Visio. Dit uitgangspunt vertalen we – samen met leerlingen en hun ouders, aansluitend op ontwikkelingen in de samenleving en vanuit regie op de ontwikkelingsvraag van het kind – in een passend aanbod. De leervragen en leerstrategieën van de kinderen en jongvolwassenen vormen het vertrekpunt voor vormgeving van het onderwijs en de ondersteuning bij het streven naar volledige maatschappelijke integratie. Vanuit hun professionele autonomie sluiten onze vakmensen hierop aan.

Onze scholen richten zich op kinderen voor wie het regulier onderwijs geen passend aanbod heeft. Binnen Visio Onderwijs bestaat een breed aanbod dat we gespreid over het land aanbieden. Het aanbod is afgestemd met Bartiméus zodat we zoveel mogelijk samen een landelijk dekkend aanbod realiseren.

Visio Onderwijs brengt 'meedoen mogelijk maken' in de praktijk door het bieden van maatwerk in onderwijs en ondersteuning, in afstemming met de leerling en ouders. We bevorderen maximale integratie in het regulier onderwijs of in een speciale setting, zoveel mogelijk vertaald in thuisnabij onderwijs zodat kinderen en jongeren met een visuele beperking in hun eigen omgeving kunnen meedoen met leeftijdgenoten.

Het aantal leerlingen dat naar een Visio-school gaat neemt af: deze Visio-scholen realiseren samen met de domeinen Revalidatie & Advies en Wonen & Dagbesteding van Visio een integrale behandelaanpak voor kinderen en jeugdigen. Binnen de scholen en AOB ontwikkelen we tussenvormen om meer flexibiliteit te kunnen bieden, aansluitend bij de ontwikkelingen van leerlingen en maatschappij. Onze expertise dragen we zoveel mogelijk uit en we investeren in speciale scholen om onze leerlingen op te leiden tot kansrijkheid en participatie in de samenleving. Door meer variabelen (zoals afstandslernen, satellietlocaties, summerschool, lichte tot intensieve begeleiding enzovoort) volgen meer leerlingen thuisnabij onderwijs. Doel is dat leerlingen, bij de uiteindelijke uitstroom uit het onderwijs, goed integreren in de maatschappij; op alle levensgebieden en passend bij de mogelijkheden van de leerling. Voor het succes hiervan zijn zaken als 'ruimte voor eigen regie' en 'professioneel vakmanschap' belangrijke voorwaarden.

Een kind dat in 2015 voor het eerst naar school gaat, solliciteert vanaf 2032 naar zijn eerste baan. Leert dit kind nú op school wat het dán nodig heeft? En leert het kind van nu om te gaan met veranderingen in de toekomst?

Bij onderwijs in de 21e eeuw gaat het om het construeren van kennis, vaardigheden en attituden door de leerling. In de huidige samenleving is het individu steeds centraler komen te staan. De leraar heeft steeds meer de rol van ontwerper, begeleider en beoordelaar van het leerproces gekregen. De huidige samenleving kan getypeerd worden als een kennissamenleving, waarin kennis telkens verandert. Om binnen het onderwijs goed aan te sluiten op deze verandering is het van belang om leerlingen hier op voor te bereiden.

In de hedendaagse samenleving neemt zelfregie een steeds grotere plek in, voor zowel de professional als voor de leerling met zijn systeem.

Zelfregie gaat over vertrouwen. Vertrouwen in jezelf, in je eigen oplossingen en vertrouwen in de mensen om je heen. Dit gaat over eigen kracht, vertrouwen hebben in de oplossingen die je zelf vindt, en ook vertrouwen in de oplossingen van anderen.

Elke leerling heeft regiefuncties (Van Loon¹) die in meer of mindere mate zijn ontwikkeld en die een bijdrage leveren aan het vinden van eigen oplossingen. Van belang is dat het onderwijs kinderen ondersteunt bij het gebruik (leren) maken van deze regiefuncties.

Gezien de noodzaak voor de leerling en vanuit de overtuiging dat we kinderen voorbereiden op een zo zelfstandig mogelijk leven als wereldburger, zal Visio Onderwijs de komende beleidsperiode haar visie op Ruimte voor eigen regie (van de leerling en zijn ouders) verder ontwikkelen. "Het gaat om de sturing die de leerling en zijn ouders zelf, in de driehoek met de leerkracht, geven aan de leerontwikkeling en het leerproces van het kind. De eigen regie en de vitale rol die wij ouders hierbij toedichten, gaan in onze visie verder dan bestaande (meer passieve) vormen van ouderparticipatie."

Hierbij maakt Visio Onderwijs de koppeling naar 'Professionele Ruimte' voor de medewerker. De werkdefinitie die Visio Onderwijs hiervoor gebruikt is:

'Professionele ruimte is de ruimte voor de leraar om zijn expertise te benutten ten gunste van onderwijskwaliteit met vertrouwen in de autonomie van de leraar. Ook behelst professionele ruimte het geven van rekenschap over de kwaliteit van het werk.' Centraal uitgangspunt hierbij is dat het professioneel vakmanschap ten dienste staat van Ruimte voor eigen Regie voor het kind en zijn ouders (zie ook paragraaf 2.1 Beleidspeerpunten en hoofdstuk 5 Personeel; ons kapitaal). Zowel in de scholen als in de AOB gaat het over de balans tussen support en (eigen) regie tussen het kind en zijn ouders, de professional en de (reguliere) school. In de beleidsperiode 2015-2019 zal dit worden uitgewerkt en vormgegeven.

¹ 'Regieversterkend handelen' door Elena Carmona van Loon, 2012

2.1 Beleidspeerpunten

In dit Meerjarenbeleidsplan beschrijven we een algemeen vergezicht; waar richten we ons op in de komende vier jaar? Wat is ons perspectief? Dit formuleren we hieronder in de vorm van beleidspeerpunten. Deze speerpunten zullen we in de periode 2015-2019 in onze jaarplannen uitwerken.

1 Onze onderwijsexpertise is maximaal beschikbaar voor het onderwijsveld en anderen

- Onze ondersteuningsmogelijkheden zijn bekend bij leraren/scholen en ouders. Ouders weten via verwijzers wat we kunnen betekenen zodat zij leraren kunnen aanspreken op beschikbaarheid van onze ondersteuning.
- We zorgen voor kruisverbanden met andere domeinen van Visio zodat de positie van Visio als expertisecentrum versterkt wordt;
- Met variabelen in ondersteuning (van licht tot intensief, satellietlocaties etc.) willen we scholen maximaal ondersteunen;
- Dankzij nieuwe begeleidingsvormen (begeleiden op afstand, inzet nieuwe media, effectieve en efficiënte interventies) profiteren blinde en slechtziende leerlingen in het regulier en speciaal onderwijs maximaal van de inzet van Visio;
- We spelen een rol in de opleidingen voor het onderwijsveld door basiskennis over de doelgroep in het curriculum te brengen;

2 Visio is expert

Visio staat bekend als expert in het doorgronden van leermogelijkheden van blinden en slechtzienden. Wij zijn expert op het gebied van de toepassing en beschikbaarheid van onderwijsmiddelen, methoden etc voor blinde en slechtziende leerlingen. We zijn expert in wat we doen:

- Onze kennis en expertise over visuele beperkingen wordt maximaal (ook door anderen) aangewend voor leerlingen, en daar zijn we trots op;
- Kwaliteitsmetingen en verbeterimpulsen leiden ertoe dat onze medewerkers expert zijn en ook als zodanig erkend worden door reguliere scholen;
- Satellietlocaties zijn door ons gecertificeerd en maken significant meer gebruik van onze expertisemogelijkheden; die hebben we toegankelijk gemaakt;
- Onze medewerkers zijn voor zover nodig gespecialiseerd in specifieke doelgroepen en onderwijssoorten en beschikken regionaal over voldoende mogelijkheden en flexibiliteit om op het juiste moment te kunnen ondersteunen;
- In het onderwijs manifesteren wij ons samen met Bartiméus vanuit cluster 1 als expertisecentrum.

3 Visio-scholen maken deel uit van een integrale aanpak

- Visio Onderwijs heeft een eigenstandige plaats in de integrale (orthopedagogische en orthodidactische) behandeling (zorg, onderwijs en dienstverlening) voor kinderen en jongeren met visuele beperkingen;
- Het huisvestingsbeleid tussen de domeinen is hierop afgestemd; voor onderwijs geldt dat naar regionale beschikbaarheid gekeken is voor de diverse soorten onderwijs;
- Het onderwijsprogramma is voor kinderen en jeugdigen onderdeel van het individuele ontwikkelprogramma van de leerling, binnen geldende regels en normen.

4 Innovatie van methoden en middelen is gebaseerd op kennis/expertise vanuit onze integrale aanpak

Expertise is de bron voor innovatie en andersom. Visio Onderwijs is expert in het geven van onderwijs en ondersteuning aan blinde en slechtziende leerlingen, met toepassing van innovatieve methoden en middelen. We zijn trendsetter bij het 'meedoen mogelijk maken' voor blinde en slechtziende leerlingen.

Na voltooiing van de schoolloopbaan participeren onze leerlingen op de arbeidsmarkt, passend bij hun kwaliteiten en mogelijkheden.

- Innovatie van methoden en middelen vindt plaats vanuit een unieke, integrale manier van behandelen (zorg, onderwijs en diensten) en andersom;
- Intern is de samenwerking met de andere domeinen (KEI, R&A en W&D) geoptimaliseerd;
- Visio Onderwijs verzorgt publicaties in tijdschriften van het onderwijsveld;
- Er is samenwerking in expertise. Er is samenwerking met universiteiten en scholen, er is verbinding met het beroepsonderwijs en ondersteuning bij beroepskeuze. Onderwijskennis is ingebed in samenwerkingsverbanden;
- We onderzoeken en meten de effecten van onze interventies en borgen evidence based interventies in ons handelen;
- De digitale mogelijkheden worden maximaal (ontwikkeld en) benut;
- (Inter)nationaal halen en delen we kennis en expertise.

5 Visio Onderwijs is zichtbaar en toegankelijk voor samenwerkingspartners

Visio Onderwijs is zichtbaar en toegankelijk voor samenwerkingspartners:

- Kinderen, jongeren en ouders;
- Onderwijsveld: er is samenwerking met o.a. samenwerkingsverbanden, Bartiméus, PO-raad / LECSO, Inspectie van het Onderwijs;
- In de keten: er is samenwerking met onder andere (oog)artsen en andere verwijzers en ketenpartners.

6 Maximaal (leer)rendement van ons 21e eeuwse onderwijs en ondersteuning

'Meedoen mogelijk maken' bevorderen we door in te zetten op maximaal (leer/ontwikkelings)rendement voor de leerlingen. Opbrengstgericht werken is op alle fronten geïmplementeerd en geborgd in ons handelen:

- Bij het geven van onderwijs aan blinde en slechtziende leerlingen;
- Bij het bieden van (variabelen in) ondersteuning en begeleiding.

Met als doel 'eruit halen wat erin zit' stimuleren we de ontwikkeling maximaal (kennis, vaardigheden, houding, sociaal-emotioneel). De mogelijkheden van de leerling zijn de drijfveren, niet de beperkingen. Dit alles zoveel mogelijk thuisnabij en gericht op maximale participatie en maximaal (leer)rendement.

Maximaal (leer)rendement betekent ook dat ons onderwijs en onze ondersteuning de leerlingen optimaal voorbereidt op leren, werken en leven in de 21e eeuw. We investeren in '21e century skills'; het pakket aan vaardigheden dat nodig is om succesvol mee te kunnen doen in de samenleving van de 21e eeuw.

Belangrijke kenmerken van het onderwijs en (variabelen in) ondersteuning voor leerlingen met visuele beperkingen zijn:

- Het is gericht op kennisconstructie (onderzoekend leren, ontwerpnd leren, samenwerkend leren, vakoverstijgend leren, creatief denken en leren);
- Mix van diverse vormen van leren, met een rijk gebruik van ICT en nieuwe media;

- Het is gericht op ontwikkeling van de communicatie: communiceren, luisteren, discussiëren/debatteren, filosoferen, presenteren;
- Het is afgestemd op de behoeften van de maatschappij, de leerling, vervolg(beroeps)onderwijs en arbeidsmarkt (in kennis, vaardigheden en houding).

7 Professioneel vakmanschap binnen een expertiseorganisatie

Onze medewerkers zijn hooggekwalificeerde professionals, zowel de onderwijsgevende als de medewerker die indirect bijdraagt aan Visio Onderwijs. Visio Onderwijs is een aantrekkelijke werkgever en professioneel vakmanschap is vanzelfsprekend:

- Medewerkers zien veranderingen en vernieuwingen als uitdagingen om het onderwijs en de dienstverlening aan leerlingen nog verder te verbeteren – er wordt continu gewerkt aan vernieuwingen en verbeteringen;
- Medewerkers zijn ambitieus; ze willen het beste uit de leerling halen en het beste uit zichzelf halen; ontwikkelen, reflecteren en innoveren vanuit een continu proces van verbeteren;
- De medewerkers zijn full partner van de leerling;
- Medewerkers kennen onze expertise en passen deze toe;
- Flexibiliteit is vanzelfsprekend.

Visio Onderwijs biedt een aantrekkelijk klimaat dat hierop aansluit, waarbij het blijvend verbeteren van de kwaliteit op alle plekken onderdeel is van resultaten. Dit blijkt in gedrag onder meer uit het volgende:

- Medewerkers willen allemaal bij ons werken;
- Medewerkers ontwikkelen zich voortdurend;
- Medewerkers nemen het initiatief tot het doen van onderzoeksvoorstellen gekoppeld aan de speerpunten van Visio Onderwijs en de strategische koers;
- De praktijk wordt voortdurend getoetst, verbeterd en gelegitimeerd; ons vakmanschap wordt voortdurend verbeterd;
- Experts binnen het onderwijs dragen – in samenhang met zorg – bij aan de ontwikkeling van hun vakgebied en borgen kennis en expertise in de dagelijkse praktijk;
- Onze professionals hebben vanuit hun vak een nadrukkelijke rol in initiatieven en beleidsontwikkeling om ons onderwijs en onze onderwijsondersteuning verder te ontwikkelen: state of the art onderwijs vraagt om state of the art vakmanschap en daarin vervullen onze vakmensen een hoofdrol.

2.2 Ambulante onderwijskundige begeleiding

Zoals al eerder beschreven, zien wij het als onze taak om kinderen en jongeren te leren zo zelfstandig mogelijk te participeren in de maatschappij. Om die reden stimuleren we de integratie in het regulier onderwijs en gaan leerlingen met een visuele beperking (en verstandelijke beperking en/of bijkomende problematiek) – als het mogelijk is – naar een reguliere school in hun eigen buurt. Op deze manier blijven ze functioneren in hun eigen sociale context, met andere kinderen uit hun woonomgeving.

Om de integratie te bevorderen biedt het domein Onderwijs ambulante onderwijskundige begeleiding in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, overig speciaal onderwijs en hbo/wo. Via ambulante onderwijskundige begeleiding worden leerkrachten toegerust in het omgaan met en het geven van onderwijs aan een kind met een visuele beperking.

Ambulante onderwijskundige begeleiding richt zich op het (zorg)systeem van de school. De mentor en/of de zorgcoördinator van de VO-school is het eerste aanspreekpunt voor de Ambulant Onderwijskundig Begeleider (AOB-er). Docenten, mentoren, intern begeleiders en andere betrokkenen wordt geleerd om zelf de voorkomende vragen en problemen adequaat op te lossen. De leerlingen worden hierin meegenomen en nemen deel aan de gesprekken over de voortgang. Zij worden in toenemende mate betrokken bij de begeleiding door hen in de loop van de jaren meer verantwoordelijk te maken voor het begeleidingsproces. Daarnaast is er ruimte voor individuele gesprekken met de leerling: het gaat dan om het bespreken van zaken die (in)direct verband houden met de visuele beperking. Ook kunnen bijvoorbeeld aanpassingen van materialen worden besproken en afgewogen.

De implementatie van Passend Onderwijs, de onderwijsvernieuwing en de inzet van ICT zullen ertoe leiden dat de AOB de komende jaren een veranderende rol krijgt. Signalen uit het onderwijsveld en vragen van ouders om 'just in time'-oplossingen, flexibiliteit en efficiëntie zijn de komende jaren belangrijke thema's in de begeleiding van leerlingen in het regulier onderwijs. Elders in dit Meerjarenplan is al gesproken over diverse vormen van onderwijs en AOB. De komende periode zal het accent steeds meer liggen op deze nieuwe vormen van begeleiding. In 2014 heeft de ambulante onderwijskundige begeleiding enkele succesvolle pilots uitgevoerd die de toon zetten voor de AOB 2.0. Begeleiden op afstand, het ontwikkelen van kennis- en expertiseplatforms, Yammer, online spreekuren voor specifieke vakken als bewegingsonderwijs en wiskunde en de ontwikkeling van de website eduVIP (zie paragraaf 2.3) zijn mooie voorbeelden van de veranderende rol van de AOB. De website eduVIP krijgt een doorontwikkeling en wordt een expertiseplein voor zowel professionals binnen de AOB, scholen alsmede ouders van leerlingen in het regulier onderwijs.

De geslaagde pilot 'VSO in eigen regio' heeft aangetoond dat het lukt om kinderen, die in beginsel aangewezen zijn op speciaal onderwijs cluster 1, via intensieve begeleiding en ondersteuning te handhaven op reguliere scholen. Doel van deze pilot was te komen tot een structurele inrichting van het onderwijs aan VSO-leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben dan de reguliere AOB kan bieden. Zo is een uitgebreide vorm van ambulante onderwijskundige begeleiding ontstaan. Dit gaat verder dan systeembegeleiding; het vraagt soms om directe ondersteuning in de groep door andere professionals. Het vraagt tevens om een nauwe afstemming met de reguliere school en ouders.

Sinds augustus 2014 loopt de beschikking van de ondersteuningsmiddelen voor het regulier onderwijs via de instellingen cluster 1 (de zogenaamde kassiersfunctie). Dat houdt in dat instellingen een grote rol krijgen in het toebedelen en het monitoren van deze gelden. In de begeleidingsplannen maken we heldere afspraken met de reguliere school over de besteding van deze middelen en in de evaluatie van het plan ligt de nadruk op de verantwoording van deze middelen.

De vragen uit het reguliere veld zijn complex en divers. Het blijft een uitdaging voor Visio en het regulier onderwijs om in dit kader steeds weer het passende antwoord te vinden. We zijn ervan overtuigd dat het in gezamenlijkheid gaat lukken om de passende antwoorden te vinden.

2.3 Expertiseontwikkeling

Visio heeft veel specialistische kennis en expertise in huis en werkt voortdurend aan nieuwe methodieken en producten. Binnen de organisatie zijn verschillende onderzoeksprojecten. Om de dienstverlening actueel te houden participeren we in wetenschappelijk onderzoek en werken we samen met wetenschappers en collega-instellingen. Tegelijkertijd is Visio een grote organisatie die verspreid over het land

scholen en tal van andere vestigingen heeft. De expertise die we ontwikkelen maken we toegankelijk en beschikbaar maken voor de professionals in onze scholen en vestigingen. Het doel is om de kennis en expertise te laten circuleren in de organisatie opdat mensen met een visuele beperking hier optimaal van kunnen profiteren.

Visio steekt veel energie in expertise en methodiekontwikkeling. Zo ontwikkelen we het "ideale leerboek", een methode voor het VSO om te zorgen dat lesmateriaal toegankelijk(er) wordt voor blinde en slechtziende leerlingen (bijvoorbeeld als het gaat om het lezen van grafieken in het wiskunde-onderwijs). Een ander voorbeeld is het project eduVIP (samen met Bartimeus Onderwijs). Dit is een online platform voor de ondersteuning van het onderwijs aan visueel beperkte leerlingen. Het platform bevat actuele informatie over onder andere didactiek, software, hulpmiddelen, trainingen en mobiliteit en dient als ontsluiting van educatieve programma's en projectresultaten die gebruikt kunnen worden in het onderwijs aan blinden en slechtzienden. EduVIP wordt de komende jaren doorontwikkeld en wordt steeds belangrijker voor de informatievoorziening en de communicatie met en tussen scholen, docenten, AOB-ers, leerlingen en ouders.

Het domein KEI van Visio – Kennis, Expertise en Innovatie – vervult een centrale rol in het faciliteren en ondersteunen van de expertiseontwikkeling en expertise-uitwisseling tussen domeinen. Dit gebeurt onder andere via bijeenkomsten, zogeheten kennisdeeldagen, waar mensen elkaar ontmoeten en kennis uitwisselen en er zijn expertisegroepen ingericht rond uiteenlopende thema's. Daarnaast is er een virtueel expertiseplein op het intranet en een integraal digitaal methodenboek. Kennis en expertise overdragen krijgt tevens vorm via het (intern) opleiden en scholen van onze medewerkers. De ontwikkeling van de expertise zullen we in de toekomst nog verder versterken. Dit is een taak van de Visio Academie dat een onderdeel is van de dienst KEI.

De afgelopen jaren zijn er in het primaire proces enkele mooie voorbeelden van expertise ontwikkeld. Een liedjeskist voor kinderen met een meervoudige beperking en de methodiek Bewegen op Muziek. Ook is er een curriculum geschreven voor het onderwijs en de zorg aan kinderen met een zeer ernstige meervoudige beperking. Deze methodieken worden de komende periode – binnen en buiten Visio – verder geïmplementeerd.

Momenteel loopt er bij het ministerie van OC&W een aanvraag voor de ontwikkeling van de leerlijn 'participatievaardigheden cluster 1'. Deze wordt samen met de CED-groep en Bartiméus ontwikkeld.

De komende jaren zijn onderwijs en ICT en arbeidsparticipatie twee belangrijke thema's binnen de expertise-ontwikkeling.

2.4 Onderwijs en ICT

Binnen de Visio-scholen krijgt ICT een steeds prominentere rol. ICT is een belangrijke factor voor de communicatie met de wereld om ons heen en dit geldt in het bijzonder voor onze blinde en slechtziende leerlingen. Visio Onderwijs investeert de komende jaren fors in informatie- en communicatietechnologie op zowel de scholen als bij de ambulante onderwijskundige begeleiding. Het beleid zal gericht zijn op het vergroten van de kennis, kunde, vaardigheden en fysieke toerusting van onderwijsmedewerkers en leiden tot goede ICT-geletterdheid van alle slechtziende en blinde leerlingen.

Ambitie

Binnen het onderwijs in Nederland wordt vaak gebruik gemaakt van de *Vier in balans*-methodiek van Kennisnet (www.kennisnet.nl). Dit model is tot stand gekomen op basis van wetenschappelijk onderzoek en beschrijft de aspecten waar instellingen rekening mee moeten houden bij de implementatie van ICT.

Visio voegt daar een vijfde dimensie aan toe en gaat uit van een zogenaamd *Vijf in balans*-model. Het vijfde onderdeel betreft de specifieke kennis als expertiseorganisatie over de doelgroepen en de relatie tot ICT. Hierbij gaat het om ICT als prothesefunctie en de toegankelijkheid en bruikbaarheid voor de leerlingen van Visio. Voor de komende jaren vormt het *Vijf in balans*-model onze leidraad bij het investeren in ICT. Het model bestaat uit de vier pijlers van Kennisnet en één Visio-pijler. Dit zijn:

1 Visie

Visio Onderwijs levert leerlingen af die beter dan gemiddeld in staat zijn ICT te gebruiken in het dagelijks leven.

2 Kennis en vaardigheden

Dit punt gaat over de benodigde competenties van medewerkers om ICT adequaat in te kunnen zetten. Visio richt zich daarbij op het volgende:

- Medewerkers onderwijs zijn zich bewust van de impact van ICT in het primaire proces (leren). Men kent de voordelen en nadelen ervan en is op de hoogte van algemene ICT-trends en ontwikkelingen binnen het onderwijs (bijvoorbeeld inzet tablets en sociale media).
- (Adjunct)directeuren zijn zich bewust van het belang van ICT binnen het onderwijs en dragen dit actief uit. Ze zijn gemotiveerd om de ICT-ambities van Visio Onderwijs te realiseren en om medewerkers te faciliteren ICT-bekwaam te worden;
- Medewerkers onderwijs zijn zich bewust van het belang van ICT voor leerlingen met een visuele beperking en een juist gebruik hiervan, passend bij de beperking van de leerling. Medewerkers zijn in staat vaardigheden over te dragen aan leerlingen. Ze zijn bekwaam in het toepassen van vaardigheden in de (onderwijs)praktijk;
- Medewerkers onderwijs beschikken over ICT-vaardigheden conform de door Visio vastgestelde ICT-competentieprofielen.

3 Digitale leermiddelen

Digitaal werken vraagt om digitale leermiddelen. Voor het ondersteunen van de onderwijsprocessen is de beschikbaarheid van kwalitatief hoogwaardig digitaal (les)materiaal noodzakelijk.

Visio Onderwijs draagt, samen met collega-instellingen, zorg voor het beschikbaar stellen van educatieve content (o.a. software, websites, apps en digitale leeromgevingen) en zorgt er eveneens voor dat digitale examenprogramma's toegankelijk zijn, dan wel toegankelijk worden.

4 ICT-infrastructuur

ICT-infrastructuur omvat hardware, netwerken en connectiviteit. Visio stelt zich het volgende ten doel:

- Alle scholen beschikken over een draadloze internetvoorziening die op elke binnenschoolse plek beschikbaar is. Bij ver- of nieuwbouw worden in de

specificaties rekening gehouden met een schaalbaar model om het internet in voldoende mate te kunnen ontsluiten;

- Inrichting en gebruik van de Visio ICT-omgeving conformeert zich aan de richtlijnen van het informatie(beveiligings-)beleid van Koninklijke Visio;
- De ICT-omgeving van het domein Onderwijs is flexibel en schaalbaar. Het is een mix van devices die eenvoudig toe te voegen of uit te wisselen zijn. Op groei of krimp van de omgeving kan eenvoudig worden geanticipeerd.
- Effectief leren en begeleiden is het uitgangspunt. Met behulp van beeldvergaderen en sociale media geeft een leerkracht of ambulante begeleider instructie of begeleiding aan leerlingen in een thuissituatie of op de schoollocatie;
- Leerlingen en medewerkers hebben vanaf elke gewenste locatie (thuis, school) digitaal toegang tot hun schoolbestanden.

5 Digitale inclusie

Om digitaal te kunnen participeren zijn ICT-faciliteiten nodig. Onderwijsmedewerkers moeten in staat zijn om leerlingen adequaat te begeleiden en moeten kunnen inschatten welk ICT-hulpmiddel voor een leerling adequaat is. Dit vraagt actuele kennis en vaardigheden over de mogelijkheden en inzet van ICT(-middelen) in relatie tot het lesmateriaal van de ICT-leerlijnen. Dit vraagt om continue aandacht voor innovatie door specifieke medewerkers en groepen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de al aanwezige kennis en expertise binnen Visio (KEI, OTC, ICT-services) en waar nodig kan verbinding worden gemaakt met het brede onderwijsveld.

2.5 (Arbeids)participatie

Visio vindt het belangrijk dat slechtziende en blinde mensen gelijkwaardig kunnen participeren in de samenleving. Werk hebben speelt daarbij een grote rol. Het biedt financiële onafhankelijkheid, maatschappelijke betrokkenheid en de mogelijkheid jezelf persoonlijk te kunnen ontwikkelen.

Van de 100 ziende jongeren komen er gemiddeld 90 aan het werk. Van de 100 blinde en slechtziende jongeren met vergelijkbare diploma's komen er maximaal 30 aan het werk.

Visio onderwijs heeft de ambitie om in de komende vier jaar 40% van alle blinde en slechtziende jongeren te laten participeren in het arbeidsproces.

Vanuit het programma Visio Zicht op Werk worden mensen actief naar de arbeidsmarkt begeleid en daar ondersteund om duurzaam en volwaardig aan het arbeidsproces deel te nemen.

Voor de jongeren is het van belang om zich tijdig en goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Naast de jongeren zelf heeft onderwijs, zowel VSO als regulier, een belangrijke taak om jongeren op persoonlijk, emotioneel en werkgerelateerd vlak tijdig voor te bereiden op hun toekomstige loopbaan. Binnen Visio worden speciale projecten uitgevoerd om dit mede te bewerkstelligen. Inmiddels zijn er landelijke en regionale initiatieven met externe partners.

Een voorbeeld hiervan is het project Expeditie Toekomstige Participatie (TOP).

Doel van dit project is om werkbare succesfactoren te vinden en om te zetten naar concrete maatregelen om te bereiken dat we meer jongeren uit onze doelgroep aan het werk krijgen. De deelnemende jongeren, professionals van Visio en deelnemende bedrijven gaan na de fase van onderzoek aan de slag met de ontwikkeling en uitvoering van de plannen. Visio werkt hierbij samen met de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Een ander initiatief betreft een samenwerkingsproject tussen de verschillende domeinen van Visio. Het project Loods heeft als doel om een arbeidsontwikkelcentrum op te richten. De bedoeling is om kinderen en jongvolwassenen

in de regio Rotterdam via dit centrum – door het aanbieden van intensieve domeinoverstijgende arbeid/ontwikkelpakketten – een betere slagingskans te bieden op de arbeidsmarkt of binnen de dagbesteding. Op jonge leeftijd (vanaf 16 jaar) wordt multidisciplinair ingezoomd op de uitstroom/doorstroom en ervaringsmogelijkheden. Via een startgesprek met de cliënt en een afvaardiging van verschillende domeinen van Visio worden de ontwikkelwensen met betrekking tot arbeid en dagbesteding in beeld gebracht. De hulpvragen worden vertaald in een ontwikkelprogramma van maximaal drie jaar. Deskundigen worden aan het traject gekoppeld en zullen de cliënt begeleiden. Er wordt tevens een link gelegd naar het project Expeditie ToP.

Een derde voorbeeld is het project BORIS. In het kader van dit project worden leerlingen, in samenwerking met kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven, begeleid op weg naar een baan. Doel is dat VSO-leerlingen een betere positie in de maatschappij bereiken door het creëren van een efficiënte en effectievere route van het voortgezet speciaal onderwijs naar de arbeidsmarkt. Voor bedrijven ontstaat op deze manier een extra mogelijkheid om jongeren te werven. De komende jaren zal Visio zich blijven inzetten voor het welslagen van genoemde initiatieven.

Hoofdstuk 3 Onderwijs binnen Koninklijke Visio

Visio Onderwijs bestaat uit drie onderwijsinstellingen (drie Brinnummers) en biedt speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en ambulante onderwijskundige begeleiding aan leerlingen met visuele beperkingen en leerlingen die naast visuele beperkingen, verstandelijke of andere beperkingen hebben. Op basis van de geldende wetgeving wordt dit *cluster 1 onderwijs*² genoemd.

3.1 Het aanbod

Passende spreiding van het aanbod

We streven naar kwalitatief goed onderwijs zo dicht mogelijk bij huis. Daarom zoeken we naar mogelijkheden om tot nieuwe vormen van onderwijs te komen op plekken in Nederland die bijdragen aan een betere spreiding van het aanbod.

Scholen

Visio Onderwijs bestaat uit zes scholen, gevestigd in het noorden (inclusief noordwest), zuiden (inclusief zuidwest) en midden van ons land. De komende jaren verwachten we een daling van het aantal leerlingen in de scholen. Het ligt ook niet in de lijn der verwachting dat er scholen bijkomen. De nadruk zal liggen op het optimaliseren van het aanbod vanuit de bestaande scholen en het ontwikkelen van varianten, aansluitend bij de bestaande onderwijsvormen.

Tabel 1. Visio-scholen in Nederland, 2015

	SO	VSO	SO-mb	VSO-mb
Amsterdam	x	x		
Breda			x	x
Grave	x	x	x	x
Haren	x		x	x
Huizen	x	x	x	x
Rotterdam	x	x	x	x

SO: Speciaal onderwijs

Het onderwijsaanbod is gericht op het behalen van de – voor visueel beperkte leerlingen aangepaste – kerndoelen primair onderwijs.

SO-mb: Speciaal onderwijs voor meervoudig beperkte leerlingen

Het onderwijsaanbod is gericht op het behalen van de kerndoelen SO-MG, welke zijn aangepast voor de visueel beperkte leerlingen.

VSO: Voortgezet Speciaal Onderwijs

VSO-mb: Voortgezet Speciaal Onderwijs aan meervoudig beperkte leerlingen.

Het VSO en het VSO-mb kennen drie uitstroomprofielen:

- uitstroom naar vervolgonderwijs
- uitstroom naar arbeid
- uitstroom naar dagbesteding
-

Ambulante Onderwijskundige Begeleiding

Visio Onderwijs streeft naar onderwijs in de nabijheid van thuis. Dit betekent dat we integratie in het regulier onderwijs bevorderen. Dit doen we door het bieden van ambulante onderwijskundige begeleiding (AOB) aan visueel beperkte leerlingen in alle vormen van onderwijs.

² Cluster 1: speciaal onderwijs voor blinde, slechtziende kinderen, Wet Passend Onderwijs 2014

Op deze manier ontvangt circa 70% van al onze leerlingen thuisnabij onderwijs met ambulante onderwijskundige begeleiding.

Ambulante Onderwijskundige Begeleiding wordt geboden aan leerkrachten en leerlingen in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, overig (voortgezet) speciaal onderwijs en hogescholen/universiteiten.

Sociale veiligheid

Visio Onderwijs wil een schoolklimaat bieden waarin leerlingen zich veilig, gerespecteerd en gewaardeerd voelen. Hiertoe is binnen Visio in 2014 het project 'sociale veiligheid' gestart. Doel hiervan is dat medewerkers, leerlingen en cliënten veiligheid ervaren. Het project sociale veiligheid omvat meerdere aspecten waaronder het voorkomen van pesten, agressie en seksuele intimidatie. In de beleidsnotitie 'Sociale veiligheid op Visioscholen' is dit uitgewerkt.

3.2 De leerlingen

Koninklijke Visio geeft onderwijs en ambulante onderwijskundige begeleiding aan leerlingen van 3 à 4 jaar tot 20 jaar (. Veel slechtziende en blinde leerlingen gaan (met begeleiding) naar het regulier onderwijs, maar niet alle kinderen kunnen dat aan vanwege bijkomende beperkingen of problemen. Deze leerlingen kunnen naar een van onze zes scholen.

Leerlingenaantallen

Tabel 2. Leerlingenaantallen per regio, 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Regio Zuid: Grave, Breda, R'dam	264	274	279	298	311	315	315	315	316	305
Regio Midden: A'dam, Huizen	143	155	160	166	167	167	162	156	151	136
Regio Noord: Haren	81	79	80	78	74	71	66	61	60	58
Totaal	488	508	519	542	552	553	543	532	527	499

Wanneer we kijken naar de ontwikkeling van het leerlingenaantal op de scholen over de afgelopen tien jaar dan zien we een toename in de periode 2005-2010 van 488 naar 553 leerlingen, waarna het aantal leerlingen is gedaald tot 499 in 2014. De afname van het aantal leerlingen geldt voor alle regio's, maar de daling is procentueel het grootst in Haren.

Samenstelling leerlingenpopulatie

Tabellen 3.1 t/m 3.3 Samenstelling leerlingenpopulatie SO-VSO-(V)SO-mb, 2006-2010-2015

Samenstelling in 2006

	Absoluut	Procentueel
SO	153	30,1
VSO	134	26,4
(V)SO-mb	221	43,5
	508	100

Samenstelling in 2010

	Absoluut	Procentueel
SO	177	32
VSO	146	26,4
(V)SO-mb	230	41,6
	553	100

Samenstelling in 2014

	Absoluut	Procentueel
SO	133	26,7
VSO	148	29,7
(V)SO-mb	218	43,6
	499	100

De leerlingenpopulatie bestaat voor het grootste deel uit leerlingen V(S)O-mb. Het aandeel leerlingen in het VSO is toegenomen. Het aandeel leerlingen in het basisonderwijs is afgenomen.

Ambulante Onderwijskundige begeleiding

Tabel 4. AOB-leerlingen per regio, 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Regio Zuid	651	644	755	803	834	883	898	900	929	926
Regio Midden	333	339	353	358	375	372	388	390	391	428
Regio Noord	135	138	160	168	173	176	186	214	234	270
	1.119	1.121	1.268	1.329	1.382	1.431	1.472	1.504	1.554	1.624

Het aantal AOB-leerlingen is in de periode 2005-2014 sterk gegroeid (een groei van 45%). De totale groei betrof 505 leerlingen waarbij sprake is van een verdubbeling van het aantal leerlingen in Noord, een groei van 42% in Zuid en in de regio Midden een groei van 29%.

Het beleid om leerlingen met een visuele beperking, daar waar mogelijk, met ambulante onderwijskundige begeleiding naar het regulier onderwijs te laten gaan is succesvol. Het integratiepercentage lag in 2001 al op ruim 65% en is in de afgelopen tien jaar gestaag gegroeid naar 76,5% in 2014. In de tabel hieronder zijn de exacte percentages af te lezen.

Tabel 5. Integratiepercentage leerlingen regulier onderwijs, 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
School	30,4	31,2	29,0	29,0	28,5	27,9	26,9	26,1	25,3	23,5
AOB	69,6	68,8	71,0	71,0	71,5	72,1	73,1	73,9	74,7	76,5

Leerlingen van onze scholen en AOB-leerlingen hebben allemaal een visuele beperking. We hebben blinde leerlingen, nagenoeg blinde leerlingen (low vision) en slechtziende leerlingen. De aard van de beperking in visuele functies is zeer divers. Er zijn leerlingen die bij schemerlicht beter zien, andere leerlingen juist bij fel licht. Er zijn ook leerlingen die maar een beperkt gezichtsveld hebben, bijvoorbeeld doordat dit onderbroken wordt door vlekken of doordat ze maar een klein stukje zien (bijvoorbeeld kokervisus). Ook zijn er leerlingen die een progressieve oogafwijking of ziekte hebben. Het is daarom essentieel om bij de inrichting van het onderwijsleerproces rekening te houden met de specifieke kenmerken van de visuele beperking.

Niet alleen de visuele beperking, maar ook de bijkomende problematiek of beperking kan sterk variëren. Ook om die reden is een op de leerling afgestemde individuele benadering van wezenlijk belang. Bij steeds meer leerlingen is sprake van bijkomende (gedrags-)problematiek. Een overzicht van kenmerken, waar onze visueel beperkte leerlingen mee te maken kunnen hebben, is opgenomen in bijlage I. Hierbij is ook een tabel opgenomen met belemmerende factoren voor deelname aan onderwijs.

3.4 Toelatingscriteria

Leerlingen bij wie visuele functiestoornissen belemmerend zijn voor het onderwijsleerproces en de participatie in onderwijsleeractiviteiten, kunnen worden aangemeld bij Visio. Na de aanmelding worden verschillende oogheelkundige onderzoeken verricht en gegevens verzameld. De Commissie van Onderzoek beoordeelt of een kind een dusdanige beperking in de visus ondervindt dat het wordt toegelaten tot het onderwijs of de ambulante onderwijskundige begeleiding van Koninklijke Visio.

Bij de beoordeling hanteert de Commissie van Onderzoek de criteria die cluster 1 – op basis van het NOG (Nederlands Oogheelkundig Gezelschap – heeft opgesteld voor de toelating van kinderen (afkomstig uit de Nota Indicatiestelling). De basis voor toelating is de visuele beperking. Daarnaast kan er andere (meervoudig) complexe problematiek spelen (zie ook bijlage I). Hieronder zijn de toelatingscriteria voor leerlingen met enkelvoudige beperkingen, een meervoudige beperking of meervoudig complexe problematiek op een rij gezet.

Enkelvoudige beperking

Tabel 6. Toelatingscriteria voor cluster 1 onderwijs

Oogheelkundig	In combinatie met	Toelating indien
gezichtsscherpte = < 0,3 en of gezichtsveld = < 30° en/of hemianopsie en/of leesvisus = < 0,25		Altijd
gezichtsscherpte 0,3 – 0,5	<ul style="list-style-type: none"> - stoornissen in de lagere visuele functies (visueel sensorische functies en/of oculomotore functies, bijvoorbeeld specifieke functiestoornissen, zoals contrastgevoeligheid en licht(over)gevoeligheid; gezichtsveldbeperking anders dan een concentrische beperking < 30°); - stoornissen in de hogere visuele functies (visueel perceptuele cognitieve functies en/of visuo-motorische functies) ontbreken (dan wel zeer beperkt aanwezig zijn) van compensatiemogelijkheden. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. de visuele beperking samenhangt met meetbare visuele stoornissen; 2. de visuele beperking leidt tot participatieproblemen; 3 er geen alternatieve verklaring voor de participatieproblemen aanwijsbaar is; 4. uitsluitend bij het voldoen aan alle hiervoor genoemde drie punten is een toelating voor behandeling/begeleiding geïndiceerd.
gezichtsscherpte 0,3 – 0,5	progressieve aandoening (die de ontwikkeling van het kind/de jongere bedreigt)	de verwachting bestaat dat zich participatieproblemen zullen voordoen.
gezichtsscherpte > 0,5	<ul style="list-style-type: none"> - stoornissen in de lagere en/of hogere visuele functies zoals beschreven bij gezichtsscherpte 0,3 – 0,5; - interdisciplinair afweten of er vanuit visuele beperkingen in het dagelijks leven en/of cerebrale aandoeningen van het visueel systeem voldoende indicaties zijn voor toelating tot onderzoek. 	<ol style="list-style-type: none"> 1 de visuele beperking samenhangt met meetbare visuele stoornissen; 2 de visuele beperking leidt tot participatieproblemen; 3 er geen alternatieve verklaring voor de participatieproblemen aanwijsbaar is; 4 uitsluitend bij het voldoen aan alle hiervoor genoemde drie punten is een toelating voor behandeling/begeleiding geïndiceerd.

Voor leerlingen met een gezichtsscherpte van 0,3 tot 0,5 kan toelating plaatsvinden wanneer geconstateerd wordt dat de leerling overwegend is aangewezen op een orthopedagogische en orthodidactische benadering.

Leerlingen met een meervoudige beperking

Dit betreft leerlingen bij wie sprake is van een combinatie van een visuele en verstandelijke beperking. Voor deze meervoudig beperkte leerlingen (mb) gelden de toelatingscriteria op visueel gebied zoals hierboven genoemd. Onder meervoudig beperkte leerlingen verstaan we leerlingen die een visuele beperking hebben en een IQ lager dan 70.

Meervoudig complexe problematiek

Naast een visuele en verstandelijke beperking kan sprake zijn van aanvullende beperkingen of problemen zoals genoemd in bijlage I. Genoemde bijkomstige beperkingen zijn geen criteria voor toelating. Bij toelating is het echter wel belangrijk om zicht te krijgen op de ernst en de mate van de bijkomstige beperking(en). Dit om de inzet van behandelingen en therapieën zo goed mogelijk te integreren binnen het dagelijkse onderwijs aan de leerling. Indien sprake is van leerlingen met zeer ernstige gedragsproblemen of wanneer duidelijk aantoonbaar is dat de leerling geen ontwikkelingsproblemen heeft, dan kan het niet worden toegelaten. Wanneer sprake is van een grote persoonlijke zorgbehoefte en/of extra ondersteunende begeleiding van een leerling op het gebied van algemene dagelijkse nevenverrichtingen, kan worden verzocht extra zorgbegeleiding te faciliteren vanuit Zorg In Natura of het Persoonsgebonden Budget van de leerling.

3.5 Externe ontwikkelingen

Extern spelen een aantal grote veranderingen die Visio letterlijk in alle werksoorten raakt. Specifiek voor onderwijs is de Wet Passend Onderwijs (WPO) die met ingang van 1 augustus 2014 van kracht is. Deze wet regelt onder andere de bekostiging en opvang van leerlingen met beperkingen en aanvullende problemen. In de WPO is ook de inrichting van de regionale samenwerkingsverbanden voor het primair en voortgezet onderwijs geregeld. Visio heeft een relatie met 150 samenwerkingsverbanden.

Daarnaast zijn de veranderingen in het zorgstelsel, van AWBZ naar ZWV (Zorgverzekeringswet), Sociaal Domein (gemeente), WLZ (Wet Langdurige Zorg) en de komst van de Jeugdwet en Participatiewet van invloed. Een aantal van de veranderingen gaan gepaard met grote bezuinigingen. Ook vraagt het van de organisatie als geheel een forse inspanning om alle werkprocessen ingericht te krijgen op de nieuwe stelsels.

Bezuinigingen is één kant van het verhaal, de andere kant is dat de veranderingen ook bedoeld zijn als bijdrage in het streven naar een toekomstbestendig bestel, waarbij de burger en wat hij nodig heeft om deel te kunnen nemen aan de maatschappij geborgd blijven.

Visio wil de veranderingen als gevolg van de externe ontwikkelingen nadrukkelijk aangrijpen als kans om te investeren in de kwaliteit van het onderwijs aan kinderen met een visuele beperking, de samenwerkingsrelaties met ketenpartners en het beschikbaar stellen van onze expertise aan derden. De ambulante onderwijskundig begeleiders zullen nadrukkelijker de rol van ambassadeur krijgen in de samenwerkingsverbanden binnen het onderwijs. In samenwerking met de zorg kunnen we ook een groter accent leggen op het vervolg op het onderwijs. Van school naar werk en/of arbeidsmatige dagbesteding zijn trajecten waarin we de kinderen met een visuele beperking op weg helpen in het vervullen van hun ambitie.

Hoofdstuk 4

Kwaliteit; ons doel

Bij 'kwaliteit' wordt regelmatig de aantoonbare kwaliteit bedoeld op grond van meetbare resultaten. Dit kan op gespannen voet staan met het idee dat kwaliteit start en vorm krijgt vanuit de professional in zijn relatie met de leerling, zijn ouders, scholen of andere professioneel betrokkenen. De uitdaging is in control te zijn door transparant te zijn in wat we doen en wat onze resultaten zijn, en vanuit vertrouwen ruimte te geven aan de professionals.

Kwaliteit zit in mensen – het wordt gevormd door de cultuur onder medewerkers – om vanuit professionele deskundigheid de drive te hebben kwaliteit te *willen* leveren. Professionele deskundigheid, luisteren, de juiste vragen stellen, flexibiliteit, klantgerichtheid, betrokkenheid, veiligheid bieden, evalueren en optimaliseren, 'slimmer, sneller, slanker', zijn kenmerkende begrippen hierbij.

Visio Onderwijs is zich terdege bewust van de uitdagingen die zij voor zichzelf heeft gesteld in de komende beleidsperiode. Het gaat om het optimaliseren van bestaand beleid en bestaande processen en het inrichten en implementeren van nieuw beleid en nieuwe processen.

Onderdeel hiervan is het versterken en optimaliseren van het kwaliteitsbeleid. Hiertoe zal aan de start van de nieuwe beleidsperiode, najaar 2015, de "Impulsnotitie Kwaliteitsbeleid Visio Onderwijs" worden ontwikkeld, die de kaders en speerpunten van het kwaliteitsbeleid voor de periode 2015-2019 zal omvatten. Het zal gaan hierbij om alles wat Visio Onderwijs de komende jaren doelbewust gaat doen om goede kwaliteit te leveren en kwaliteit te verbeteren, op welke wijze Visio Onderwijs zich gaat verantwoorden over de kwaliteit en resultaten en hoe zij dit systematisch, planmatig en cyclisch gaat uitvoeren.

Kwaliteitsontwikkeling binnen Visio Onderwijs

In de afgelopen jaren is een ontwikkelingsproces in gang gezet om te komen tot één domein Onderwijs met een eenduidige aansturing van de kwaliteitsontwikkeling. De notitie 'Onderwijskundig vakmanschap in een expertiseorganisatie' (oktober 2013) was hiertoe een eerste stap. In deze notitie zijn uniforme kaders voor formatie opgenomen en daarmee is een kwaliteitskader neergezet voor alle scholen en AOB-afdelingen binnen Visio Onderwijs. Daarnaast zijn onder invloed van de wet Kwaliteit (V)SO (2013) veranderingen binnen de scholen doorgevoerd, zoals het hanteren van een ontwikkelingsperspectiefplan. De inhoud van het VSO is aangepast door met uitstroomprofielen (vervolgonderwijs, arbeidsmarktgericht en dagbesteding) te werken. Verder hebben veranderingen in documenten (getuigschriften, overgangsdokument) plaatsgevonden voor leerlingen die aan het eind van hun VSO overstappen naar een volgende fase. Om de VSO-leerlingen een zo goed mogelijke startpositie in de volgende fase te geven, bieden we hen aan om – waar relevant – (theoretische en/of praktijkgerichte) certificaten te laten behalen waaruit hun vaardigheidsniveau op verschillende gebieden blijkt.

De kwaliteitsontwikkeling wordt door de onderwijsdirectie aangestuurd, zodat er steeds meer uniforme kwaliteitskaders ontstaan. Binnen deze kaders is het mogelijk om lokale accenten aan te brengen, passend bij de lokale omgeving of de doelgroep.

Onderwijs is vanuit de ontwikkeling van het kind een van de belangrijkste pijlers. Onze expertise ten behoeve van de ontwikkeling van het kind reikt verder dan onderwijs: een integrale aanpak – één kind, één plan – is nadrukkelijk een van de ambities voor de komende jaren, waarbij gericht aandacht is voor de verbetering van:

- De aansluiting van onderwijs naar arbeid (ketenkwaliteit);
- aandacht voor het optimaliseren van de processturing vanuit de leerling, daar waar de hulpvraag zich verbreedt naar andere domeinen (Woon- & Dagbesteding, Revalidatie & Advies).

In het kader van de kwaliteitsontwikkeling staan voor de komende jaren diverse thema's op de agenda. In belangrijke mate gaat het om thema's die al in gang zijn gezet en die de komende jaren worden doorontwikkeld. Maar er zijn ook nieuwe ontwikkelingen: veranderingen in de samenleving die vragen om andere manieren van werken en die ook de kwaliteitszorg beïnvloeden. Procesmanagement, netwerken en klant-denken zijn kenmerkend voor de huidige samenleving. Het geven van meer regie en eigenaarschap aan klanten en ook meer regie aan de professionals laag in de organisatie, zijn ontwikkelingen die in toenemende mate ook binnen Visio Onderwijs vorm krijgen. De leerling krijgt – passend bij zijn ontwikkelingsniveau – meer regie (zie ook hoofdstuk 2) en ook de leerkracht krijgt een nadrukkelijke regierol (regisseur van het onderwijs en de leerlingenzorg).

Ook de krimp van het aantal leerlingen op de scholen vraagt om afwegingen. Hoe kunnen we de gewenste kwaliteit blijven garanderen wanneer het volume terugloopt? Gaan we scholen sluiten of willen we ze allemaal in stand houden? Op deze vragen gaan we in de komende jaren eveneens antwoord geven.

BAS (Bouwen aan een Adaptieve School)

Visio Onderwijs kiest er voor om de systematiek BAS vorm te geven binnen de 21e eeuwse vaardigheden. De mate waarin de verschillende scholen met deze systematiek werken, is verschillend. Tevens geldt dat scholen eigen accenten kunnen aanbrengen, passend bij de lokale situatie.

BAS is een systematiek waarbij de scholen, gedurende meerdere schooljaren steeds verder invulling geven aan zeven ontwikkelingslijnen. Het is een ontwikkelingsproces en een systematiek die via de PDCA-cyclus geborgd wordt. De zeven ontwikkelingslijnen zijn:

1. Structuur
2. Interactie
3. Zelfstandige leerhouding
4. Instructie
5. Samenwerkend leren
6. Planningsstelsel
7. Teamleren

Opbrengstgericht werken (OGW)

Opbrengstgericht werken wordt op het niveau van cluster 1 aangestuurd. Binnen cluster 1 worden in het kader van opbrengstgericht werken uniforme afspraken en standaarden geformuleerd. Dit proces krijgt in de komende jaren steeds verder vorm en invulling. Hiermee worden benchmark en kwaliteitsverbetering gestimuleerd. Het doel is – om op grond van meetgegevens – het onderwijs in een aantal vakken via een PDCA-cyclus te evalueren en verbeteringen aan te brengen zodat het leerrendement toeneemt.

Opbrengstgericht werken krijgt op de volgende wijze invulling:

Eén keer per twee jaar wordt per doelgroep (SO, VSO en MB) een 'clusterfoto' gemaakt. Dit houdt in dat in beeld wordt gebracht hoe alle SO-leerlingen (hetzelfde geldt voor VSO- en MB-leerlingen) van de onderwijsinstellingen voor leerlingen met visuele beperkingen, scoren op bepaalde vakgebieden. Wat zijn de toetsresultaten van de SO-leerlingen in Nederland op het gebied van bijvoorbeeld spelling? In relatie tot de clusterfoto, formuleert cluster 1 haar ambities (clusterstandaarden): Wat is het schoolniveau ten opzichte van het clusterstandaard cluster 1 en naar welk niveau willen we toewerken? Twee keer per jaar maakt iedere school per doelgroep een 'schoolfoto'. Op deze manier wordt zichtbaar hoe de leerlingen van de school (bijvoorbeeld op het gebied van spelling) scoren ten opzichte van de leerlingen van de andere cluster-1-scholen. Deze schoolfoto wordt (twee keer per jaar) met het team besproken. Op grond daarvan stelt iedere school haar eigen 'ambitie schoolstandaarden'. Onderdeel van de schoolfoto is de 'groepsfoto'. De 'groepsfoto' wordt (twee keer per jaar) naast de schoolstandaarden gelegd. Dit vormt het richtpunt voor de onderwijsinterventies van de leerkracht in zijn groep.

Binnen het proces 'opbrengstgericht werken' evalueren we de leerrendementen op vaste momenten in het jaar en bekijken we hoe en welke aanpassingen kunnen bijdragen aan het realiseren van hoger rendement. Is het gewenst om de instructie aan te passen, kan met een andere methode meer rendement behaald worden of zijn er aanpassingen in de lessentabel nodig?

Het opbrengstgericht werken is ook vertaald naar de dienst AOB. Binnen de AOB wordt onderzocht wat de kritische succesfactoren zijn voor effectieve en efficiënte begeleiding. Dit proces moet uiteindelijk leiden tot objectieve criteria en methodieken.

Het evalueren van processen en het bijstellen ervan om tot efficiëntere of betere invulling van onze taken en ons handelen te komen, is geborgd in diverse PDCA-cycli. Een uniform gehanteerde handelingskalender voor Visio Onderwijs is een instrument dat hierin ondersteunt; het biedt transparantie en grip en het borgt het (handelingsgericht) werken van de leerkrachten.

Deze komende beleidsperiode wordt de instroom en toelating van nieuwe leerlingen geëvalueerd en opnieuw beschreven. Binnen Visio komen nieuwe aanmeldingen (onderwijs en zorg, jong en oud) via een gezamenlijke voordeur (CliëntServiceBureau) binnen. Dit mede vanuit de ambitie om één kind, één plan te realiseren. Tegelijkertijd kan toelating van nieuwe (school en AOB) leerlingen alleen plaatsvinden via de Commissie van Onderzoek van Visio Onderwijs. De aanmelding- en toelatingsprocedures zullen zodanig ingericht worden dat enerzijds aan alle (wettelijke) vereisten wordt voldaan en anderzijds dat het proces vlot en efficiënt verloopt (slim, snel en slank).

Metten kwaliteit en toetsen processen/procedures

Binnen Visio Onderwijs wordt een aantal (meet)instrumenten gehanteerd. Er zijn instrumenten die gericht zijn op het meten van tevredenheid, op het meten van opbrengsten, het toepassen van procedures etc. De meetresultaten zijn een belangrijke bron van informatie voor evaluatie, analyse en het doorvoeren van eventuele aanpassingen.

De eerste wijze waarop gegevens worden gegeneerd is via meetinstrumenten:

- Opbrengsten – Jaarlijkse meting van de onderwijsopbrengsten van de verschillende afdelingen.
- ABAB (Aantoonbare Betere Ambulante Begeleiding) – Meetinstrument dat eens in de drie jaar wordt afgenomen onder AOB-leerlingen, AOB-leerkrachten en de ontvangende scholen.
- MTO – Medewerkers TevredenheidsOnderzoek dat eens in de drie jaar onder medewerkers wordt afgenomen.
- Veiligheidsmonitor – Vanaf 2015 zal dit instrument jaarlijks worden gehanteerd om de veiligheidsbeleving en het welbevinden te onderzoeken.
- Inspectieonderzoeken – Minimaal eens in de vier jaar onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs de kwaliteit van het onderwijs van de afdelingen van de scholen. De inspectie onderzoekt daarbij de opbrengsten, de leerlingenzorg, het onderwijsleerproces en de kwaliteitszorg. Er is een nieuw waarderingskader in ontwikkeling dat – volgens planning – vanaf augustus 2016 wordt ingevoerd en dat andere accenten bevat: onderwijsresultaten, onderwijsproces, schoolklimaat en veiligheid, kwaliteitsborging en ambities en financiën en materiële voorzieningen. De onderwijsinspectie zal 'gedifferentieerd toezicht' gaan toepassen (onderzoek in relatie tot gedetecteerde risico's) waarbij het uitgangspunt is dat alle scholen 'goed' horen te zijn. Visio sluit zich aan bij het uitgangspunt van de inspectie dat alle leerlingen recht hebben op goed onderwijs. De ambitie van Visio reikt echter nog verder: iedere leerling van Visio Onderwijs heeft recht op uitmuntend onderwijs!

Het uitvoeren van audits is een tweede manier om gegevens te genereren. De Raad van Bestuur en de onderwijsdirectie bepalen jaarlijks (via het jaarplan) op welke aandachtsgebieden audits plaatsvinden. Dit kunnen (inhoudelijke) kwaliteitsaudits zijn en AOIC³-audits, of een combinatie van beide. Daarnaast kunnen lopende het jaar, aanvullend hierop, extra audits worden uitgezet.

Voorts is er nog een derde manier waarop gegevens worden gegenereerd. In verschillende systemen binnen Visio worden gegevens opgeslagen. Incidenten die plaatsvinden worden bijvoorbeeld in TriasWeb⁴ geregistreerd en ook klachten worden geregistreerd en gecategoriseerd. Ook deze gegevens worden geanalyseerd.

De afdeling Kwaliteit en de directie onderwijs analyseren de uitkomsten van de verschillende instrumenten, brengen deze met elkaar verband en komen jaarlijks tot een overall analyse voor de directie en de Raad van Bestuur.

ISO 9001

Koninklijke Visio is als gehele organisatie gecertificeerd op basis van ISO 9001. De certificerende instelling CIIO⁵, heeft Visio in 2015 het certificaat hiervoor uitgereikt. Op de 'kanttekeningen' die CIIO heeft geplaatst, zijn verbeteracties uitgezet. In het volgende onderzoek van CIIO komen deze kanttekeningen en de follow up aan de orde. Uiteraard is de ambitie dat we als Visio aan alle eisen van ISO 9001 blijven voldoen en ook in de toekomst over het kwaliteitscertificaat beschikken.

³ Administratieve Organisatie en Interne Controle

⁴ Integraal meld- en verbeterstelsel in de zorg

⁵ Certificeerder die is gespecialiseerd in het beoordelen van organisaties in de professionele dienstverlening.

Hoofdstuk 5

Personeel; ons kapitaal

Inzet en ontwikkeling personeel

Zoals aangegeven in de inleiding van dit Meerjarenbeleidsplan is onze opdracht het begeleiden en onderwijzen van leerlingen op weg naar maximale leerrendement. De leerlingen staan centraal en de samenwerking met leerlingen en ouders is daarbij vanzelfsprekend. De inzet en ontwikkeling van expertise en vakmanschap van medewerkers is noodzakelijk om kwaliteit te kunnen bieden.

De ambities van Visio Onderwijs sluiten aan bij de landelijke ambities van het ministerie van OC&W⁶ en de PO-Raad⁷. De ambities hebben ertoe geleid dat er binnen de cao Primair Onderwijs meer ruimte is voor professionals en voorzieningen ten behoeve van ontwikkeling. Hierdoor is het mogelijk geworden om betere afspraken te maken die passen bij de individuele kwaliteiten en wensen van de werknemer, een optimale verdeling binnen het team en aansluiting bij de mogelijkheden en belangen van de school en de leerlingen.

Daarnaast streeft Visio naar een werkklimaat dat aantrekkelijk is voor medewerkers. Visio werkt de komende jaren aan onder meer duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Plannen en acties

De ambities van Visio Onderwijs zullen vertaald moeten worden naar professionele doelen op team- en individueel niveau. Daarbij zal de komende jaren de focus liggen op professionalisering (zie ook hoofdstuk 2) en het ontwikkelen van een professionele cultuur:

- De ontwikkeling van leerkrachten van startbekwaam naar basisbekwaamheid en vervolgens naar vakbekwaamheid.
- Het kunnen voldoen aan (wettelijk) vastgestelde kwaliteitseisen. Hiertoe zal gewerkt worden aan een bekwaamheidsdossier voor alle leerkrachten. Leraren zullen door registratie in het lerarenregister hun bekwaamheid moeten aantonen. Visio gaat leraren stimuleren, ondersteunen en faciliteren.
- Hanteren van het jaargesprek in het kader van de gesprekkencyclus, waarbij voor elke medewerker geldt dat hij of zij een belangrijke rol speelt in de eigen regie van zijn of haar ontwikkeling. De gesprekkencyclus die is ingevoerd in 2012 blijft een belangrijke spilfunctie behouden in de professionalisering. Dit instrument maakt het mogelijk goed zicht te hebben op bekwaamheid en het functioneren van leraren door minimaal eenmaal per jaar een gesprek te voeren en afspraken te maken.
- Implementatie en toepassing van een vastgesteld Corporate Curriculum. Het Corporate Curriculum zorgt ervoor dat medewerkers bekwaamheid ontwikkelen ten aanzien van onze specifieke doelgroep cluster 1. Alle mogelijke opleidingsonderdelen voor het Corporate Curriculum zijn onderdeel van Edumanager dat gefaciliteerd wordt door de Visio Academie.
- Begeleiding van startende leerkrachten. Zij zullen extra ondersteuning en begeleiding krijgen met als doel de leerkrachten te behouden voor het onderwijs en hun professionele ontwikkeling te stimuleren.
- De bekwaamheid van schoolleiders. Visio heeft als doel gesteld dat schoolleiders vakbekwaam zijn. Visio stimuleert, ondersteunt en faciliteert

⁶ Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

⁷ Sectororganisatie voor het Primair Onderwijs

schoolleiders hierin middels een persoonlijk ontwikkeltraject en een teamgericht MD- traject.

Naast professionalisering zal het personeelsbeleid van Visio Onderwijs zich richten op:

- Duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Het is van groot belang dat alle medewerkers binnen het domein Onderwijs op een gezonde en verantwoorde wijze hun bijdrage kunnen leveren aan goed onderwijs. Hiervoor biedt Visio medewerkers de mogelijkheid om tijd in te zetten voor activiteiten zoals mobiliteitsbevorderende maatregelen, coaching, peer review, intervisie en scholing.
- Blijvende aandacht voor sociale veiligheid. Het huidige beleid wordt naar aanleiding van evaluaties verbeterd en aangescherpt.
- Verzuim van medewerkers. Het is in het belang van Visio om het verzuim onder controle te hebben. In het kader van nieuwe wetgeving is een aaneenschakeling van korttijdige contracten, bijvoorbeeld ziektevervanging, in de toekomst niet meer mogelijk. Er wordt beleid ontwikkeld om hierop te anticiperen. Het beleid is gericht op laag verzuim van medewerkers.

Hoofdstuk 6

Financieel beleid

Doel financieel beleid

Het financieel beleid van het domein Onderwijs van Visio is gericht op:

- realiseren van onze visie en ambities;
- volwaardige uitvoering van de wettelijke taken;
- het voldoen aan de kwaliteitsindicatoren vanuit het toezichtskader;
- verder ontwikkelen als een expertiseorganisatie: expertise ontwikkelen, borgen, expertise bundelen en delen, expertise halen en brengen;
- verder ontwikkelen als een lerende organisatie: blijven investeren in de ontwikkeling van de professionals, ontwikkelingsgericht personeelsbeleid.

Planning- & Controlcyclus

Passend bij de ambities van Visio is het sturingsprincipe 'integraal management'. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn laag in de organisatie neergelegd. Jaarlijks stelt de Raad van Bestuur in overleg met de directeuren en in relatie tot het meerjaren strategisch beleid, de centrale kaders voor het inhoudelijk beleid en het financieel beleid vast. Dit komt tot uitdrukking in de kaderbrief.

Met de kaderbrief en het strategisch beleid als uitgangspunt, stellen de onderwijsdirecteuren samen met de adjunct-directeuren het integrale beleid op voor het domein Onderwijs. In de jaarplannen voor de eenheden wordt dit verder geconcretiseerd. De adjunct-directeuren zijn integraal verantwoordelijk voor de realisatie van het jaarplan en de bedrijfsvoering van hun eenheid. In de besprekingen van de managementrapportages (2, 5, 8 en 12-maands) wordt de ontwikkeling gevolgd.

Uitgangspunten begroting

Jaarlijks wordt een begroting opgesteld voor het domein Onderwijs, gespecificeerd naar de eenheden. Bij het opstellen van de begroting wordt een aantal uitgangspunten gehanteerd:

- de kaderbrief stelt de financiële kaders voor de begroting;
- er is sprake van een sluitende begroting;
- de baten worden berekend aan de hand van de beschikkingen van OC&W;
- het goedgekeurde formatieplan van het lopende schooljaar is input voor begroting van per kalenderjaar.

Financiële situatie en bekostiging Onderwijs

Het domein Onderwijs kent per 2015 een gezonde stabiele financiële situatie. Dat geldt op domeinniveau en op brinnummer-niveau. De onderwijsinstellingen van cluster 1 ontvangen van het ministerie van OC&W een zogenaamde budgetfinanciering. Grofweg houdt dat in dat het budget voor het grootste deel vast staat en een beperkt deel (10%) fluctueert op basis van de leerlingenaantallen. Bij de samenstelling van het jaarlijkse formatieplan wordt kritisch beoordeeld of de inzet van onderwijzend personeel blijft matchen met de omvang en complexiteit van de groep leerlingen. Hiervoor heeft Visio een interne norm ontwikkeld, de 'leerlingbudgetnorm'.

Regeling aanvullende middelen voor visueel gehandicapten in het PO en VO

Naast de budgetfinanciering voor het onderwijs en AOB heeft Visio met ingang van het schooljaar 2014-2015, op grond van de Regeling aanvullende middelen voor

visueel gehandicapte leerlingen in het PO en VO, aanvullende middelen ontvangen. Deze middelen zijn bedoeld voor de leer- en lesmiddelen van de visueel gehandicapte leerlingen in het regulier onderwijs. Visio heeft samen met Bartiméus een regeling uitgewerkt waar de onderwijsinstellingen met visueel gehandicapte leerlingen een beroep op kunnen doen. Uitgangspunt is om de regeling budgetneutraal uit te voeren. Voor het eerste jaar van uitvoering is vastgesteld dat aan deze doelstellingen is voldaan. In de komende jaren zal de regeling worden gecontinueerd.

Huisvesting

Verwacht wordt dat het aantal leerlingen licht zal dalen met wellicht een verschuiving naar meer ambulante onderwijs. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in huisvesting. Momenteel wordt het huisvestingsbeleid op langere termijn, gekoppeld aan voornoemd beleid en de daaruit voortvloeiende verschuivingen in de wijze van aanbieden van ons onderwijs, nader uitgewerkt op hoofdlijnen. Daarvan afgeleid kunnen toekomstgerichte keuzes met betrekking tot vastgoed gemaakt worden.

Tevens zal in de komende jaren het vraagstuk van de decentralisatie van onderwijshuisvesting in verschillende gemeenten spelen. Visio beoordeelt in alle gevallen of decentralisatie zinvol is in het perspectief van de onderwijsdoelstellingen voor leerlingen met een visuele beperking. Verder vraagt Passend Onderwijs om creatieve tussenvormen tussen het huidige aanbod van speciale scholen en de ambulante onderwijskundige begeleiding. De mogelijkheid van een satellietlocatie, gekoppeld aan een reguliere school of een concentratie van leerlingen in de regio, kan van invloed zijn op de grootte van de huidige speciale scholen.

Vermogensbeleid

Het beleid van Visio is erop gericht de omvang van de reserves onderwijs, uitgedrukt in een percentage van het eigen vermogen en in verhouding tot het budget, op het huidige niveau te houden.

Sponsorgelden

Momenteel ontvangen alle scholen incidenteel bijdragen voor o.a. inrichting schoolplein en/of bijdrage schoolkampen VSO. Dit betreft additionele middelen. Er is binnen Visio Onderwijs nergens sprake van sponsoring door commerciële partijen of het verrichten van een tegenprestatie.

Gebruikte bronnen

Bouwstenen Onderwijs Horizon, Team Visio Onderwijs, maart 2015.

Bouwstenen voor de toekomst, Visio Onderwijs, maart 2015.

Herintroduceren van Yammer, Plan van aanpak, AOB Koninklijke Visio, 2014.

Instellingsplan Koninklijke Visio Onderwijs, 2011-2015.

Jaarplan 2014, domein Onderwijs Koninklijke Visio, januari 2014.

Jaarplan 2015, domein Onderwijs Koninklijke Visio, september 2015.

Onderwijs en ICT, afdeling Informatisering Koninklijke Visio, maart 2015.

Pilot Begeleiden op Afstand, Koninklijke Visio, september 2014.

Pilot Helpdesk voor lichamelijk onderwijs & wiskunde, Koninklijke Visio, 2014.

Projectplan cluster 1, Voorjaar 2014-januari 2017. Koninklijke Visio, april 2014.

Projectplan eduVIP 2015, Koninklijke Visio, Bartiméus, maart 2015.

Regeling aanvullende bekostiging voor visueel gehandicapte leerlingen in het PO en VO voor het schooljaar 2015-2016, domein Onderwijs Koninklijke Visio, 2015.

Samenvatting Expeditie toekomstige participatie Top, Koninklijke Visio, april 2015

Sociale veiligheid op Visio-scholen, domein Onderwijs Koninklijke Visio, juni 2015.

V(s)O in eigen regio, AOB Koninklijke Visio, 2014.

Wet Passend Onderwijs, augustus 2014

Projectplan Opbrengstgericht Werken Cluster I

BIJLAGE I

Visueel beperkte leerlingen van Visio kunnen te maken hebben met een of meerdere van de hieronder genoemde beperkingen of problematiek:

- een verstandelijke beperking (variërend van een lichte tot een ernstige verstandelijke beperking);
- meervoudig complexe problematiek (wanneer naast een visuele en verstandelijke beperking sprake is van aanvullende problematiek);
- progressieve ziektebeelden:
 - o Retinitis Pigmentosa, Usher, netvliesloslating en andere progressieve oogafwijkingen;
 - o Stofwisselingsziekten waaronder Batten Spielmeier Vogt.
- neurologische aandoeningen (NAH, hersentumoren);
- Cerebrale Visuele Inperking (CVI);
- onbegrepen visuele klachten;
- gedragsproblemen, ADHD, ASS, PDD-NOS;
- (sociaal-)emotionele problemen;
- lichamelijke of motorische beperkingen;
- medische zorgvragen
- obesitas.

In onderstaande tabel zijn de beperkingen in categorieën onderverdeeld en zijn ook andere belemmerende factoren opgenomen voor deelname aan onderwijs:

Visuele beperking +	Leerbaarheid	Leerproblemen	Gedragsproblemen	Andere beperkingen/s toornissen	Sociaal-emotionele problemen	Etniciteit
Slechtziend	Normaal lerend	Geen leerproblemen	Geen gedragsproblemen	Neurologische beperkingen	Geen sociaal-emotionele problemen	Autochtoon
Low Vision	Moeilijk lerend	Wel leerproblemen	Wel gedragsproblemen	Medische beperkingen	Wel sociaal-emotionele problemen	Allochtoon
Blind	Zeer moeilijk lerend			Motorische beperkingen ASS Conversie CVI	Wel sociaal-emotionele problemen	